

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

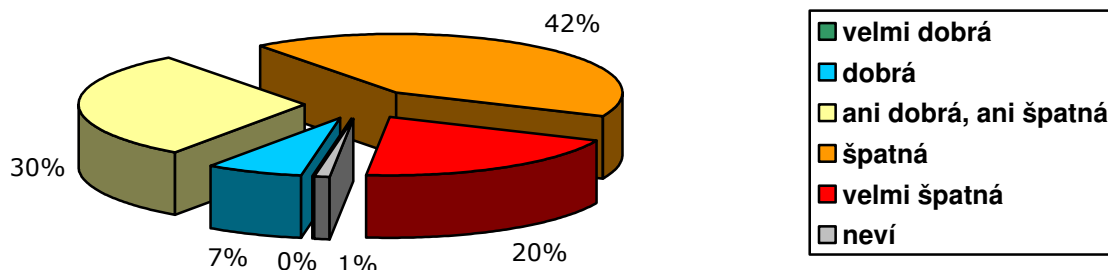
Občané o hospodářské situaci ČR a o životní úrovni svých domácností – leden 2012

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v12-01</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>9. – 16. 1. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1090</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EV.10, EV.11, IDE.1</i>
Zveřejněno dne:	<i>2. února 2012</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V rámci lednového šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., položilo všem respondentům tři otázky týkající se hodnocení současné ekonomické situace v České republice, výhledu jejího vývoje v nejbližší budoucnosti a hodnocení životní úrovně jejich domácností.

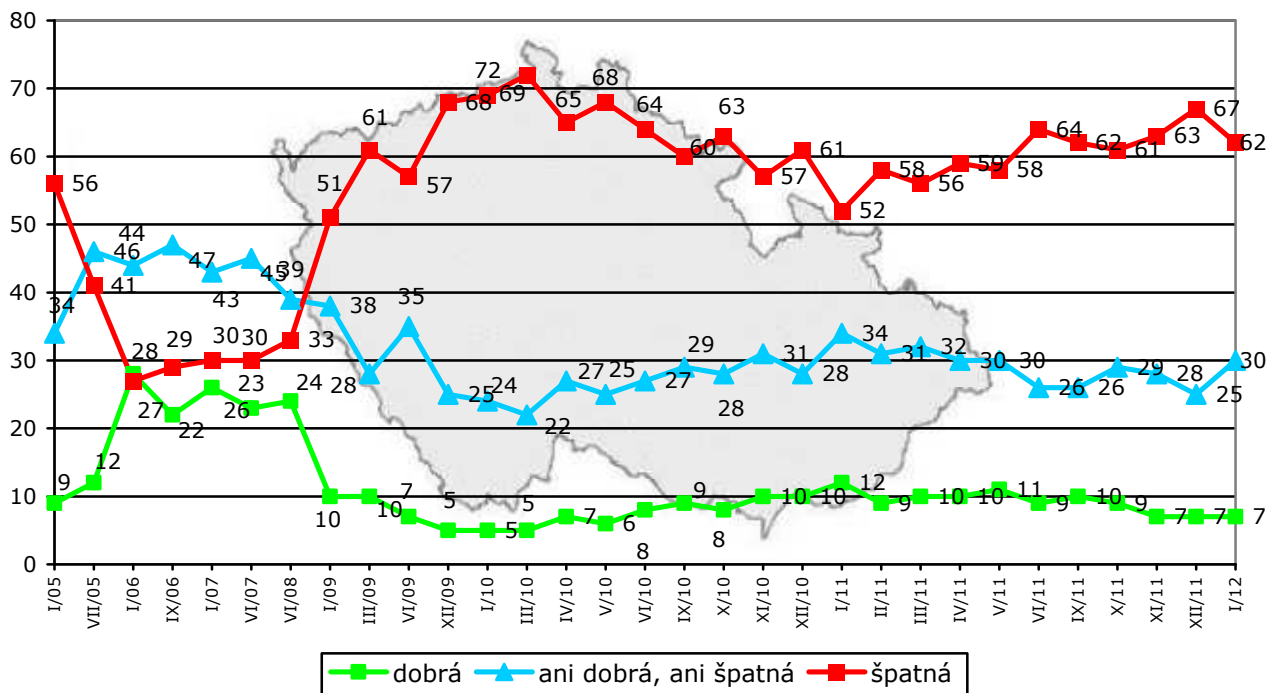
Graf 1: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR (%)¹

¹ Znění otázky: „Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá ani špatná, špatná, velmi špatná.“

Z výsledku šetření vyplynulo (viz graf 1), že více než třipětinová většina (62 %) české veřejnosti hodnotí současnou ekonomickou situaci v zemi negativně, přičemž 20 % ji označilo za „velmi špatnou“ a 42 % za „špatnou“. Naopak příznivé hodnocení současné ekonomické situace se vyskytlo u 7 % dotázaných, kteří ji vesměs charakterizovali jako „dobrou“, zatímco odpověď „velmi dobrá“ se vyskytovala jen sporadicky. Tři lidé z deseti (30 %) pak považují současnou ekonomickou situaci v ČR za „ani dobrou, ani špatnou“. Zbývající 1 % oslovených se k tomuto dotazu nedokázalo konkrétně vyjádřit a zvolilo odpověď „nevím“.

Graf 2: Hodnocení současné ekonomické situace v ČR (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

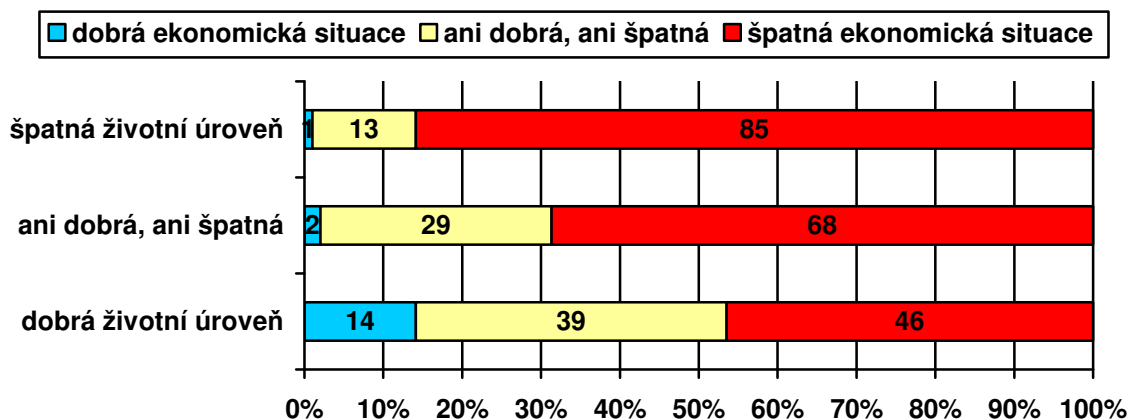
Z časového srovnání, které nabízí graf 2, vyplývá, že oproti předchozímu šetření z prosince 2011 došlo k poklesu podílu negativního hodnocení o pět procentních bodů, který se promítl na druhé straně do odpovídajícího nárůstu podílu hodnocení „ani dobrá, ani špatná“. Celkově se tak současné hodnocení vrátilo na úroveň, kterou naše šetření zaznamenala v říjnu a v listopadu loňského roku.

Podrobnější analýza ukázala, že optimismus v hodnocení současné ekonomické situace narůstá se subjektivně hodnocenou životní úrovní, i když i dotázaní s dobrou životní úrovní hodnotí ekonomickou situaci poměrně kriticky (viz graf 3). Poněkud optimističtější se o situaci vyjadřují mladí lidé ve věku 15 až 19 let, absolventi vysokých škol, studenti a z hlediska politické orientace ti, kdo se hlásí k pravici nebo k pravému středu, především pak stoupenci ODS a TOP

09. Naopak relativně pesimističtějšími jsou lidé ve věku nad 60 let, důchodci, respondenti hlásící se k levici, potenciální voliči ČSSD a KSČM, případně lidé, kteří by rozhodně nešli k volbám a kteří nepreferují žádnou stranu.

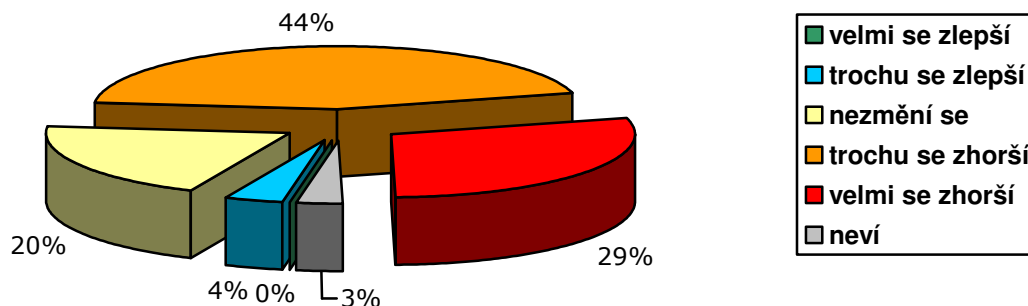
Graf 3: Hodnocení ekonomické situace ČR podle životní úrovně domácnosti (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Druhá otázka se týkala výhledu dalšího vývoje ekonomické situace v České republice v tomto roce.

Graf 4: Očekávaný vývoj ekonomické situace v tomto roce (%)²

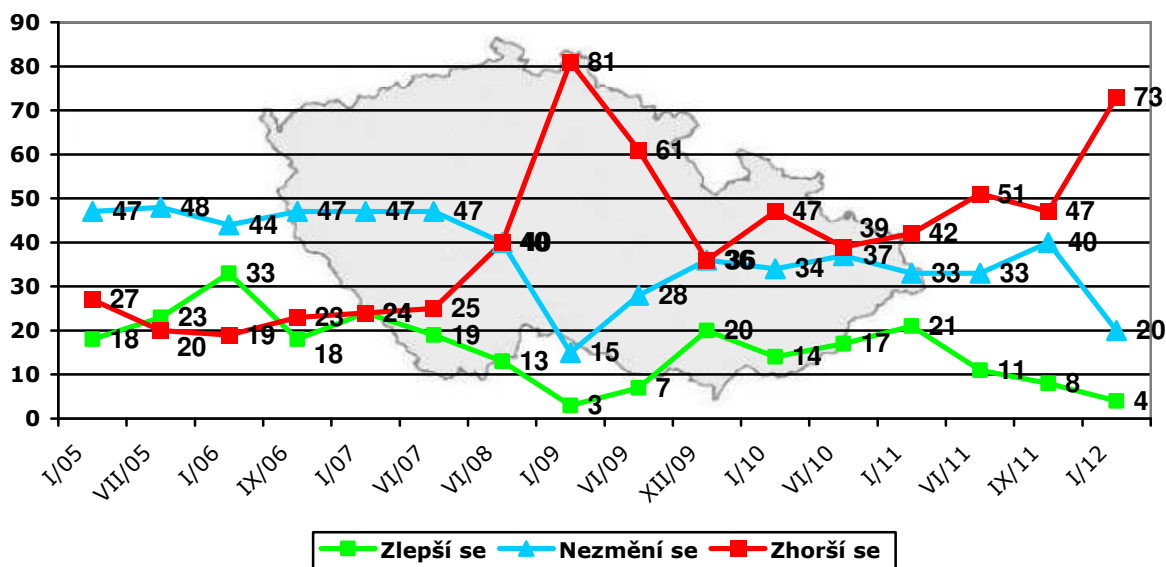

Z výsledku šetření plyne (viz graf 4), že téměř tři čtvrtiny občanů (73 %) počítají se zhoršením ekonomické situace v ČR v tomto roce, přičemž 29 % se domnívá, že se situace „velmi zhorší“, a 44 % předpokládá, že se „trochu zhorší“. Pětina české veřejnosti má zato, že se ekonomická situace v tomto roce nezmění. Pouze 4 % Čechů se domnívají, že by se ekonomická situace ČR v tomto roce mohla „trochu zlepšit“, výraznější zlepšení v tomto ohledu je

² Znění otázky: „Myslíte si, že ekonomická situace se v České republice v tomto roce velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“

očekáváno jen zcela výjimečně na úrovni, kterou v rámci našeho šetření nelze statisticky měřit. Jen 3 % respondentů na otázku nedokázala jednoznačně odpovědět.

Graf 5: Očekávání ekonomického vývoje v tomto roce – časové srovnání (%)

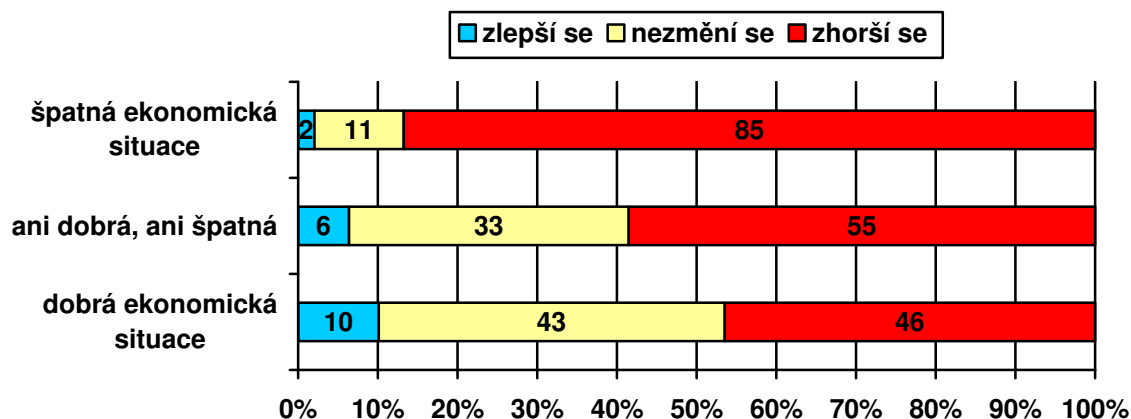
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „zlepší se“ je součtem podílů „velmi se zlepšil“ a „trochu se zlepšil“, kategorie „zhorší se“ je součtem podílů „trochu se zhoršil“ a „velmi se zhoršil“.

Jak ukazují výsledky v grafu 5, oproti předchozímu šetření ze září loňského roku velmi výrazně vzrostl podíl dotázaných, kteří očekávají zhoršení ekonomické situace, a to o dvacet šest procentních bodů, což se na druhé straně projevilo velkým, dvacetibodovým poklesem podílu těch, kdo si myslí, že se ekonomická situace v nejbližším období nezmění, i poklesem již tak jen malého podílu lidí očekávajících zlepšení (o čtyři procentní body). Posun směrem k negativním očekáváním se přitom děl zejména ve prospěch podílu těch, kdo si myslí, že se ekonomická situace „velmi zhorší“, který sám o sobě vzrostl o patnáct procentních bodů a oproti září 2011 se tak zdvojnásobil. Celkově jsou názory na nejbližší vývoj ekonomické situace u nás nejpesimističtější od začátku roku 2009, kdy česká ekonomika čelila nástupu tehdejší hospodářské krize a kdy byla očekávání jen o málo skeptičtější než v současnosti.

Podrobnější analýza ukázala, že očekávání vývoje ekonomické situace je propojené s hodnocením současného stavu (viz graf 6). Obecně platí, že lidé, kteří současnou ekonomickou situaci hodnotí příznivěji, jsou v průměru optimističtější i pokud jde o vyhlídky pro následující období. Avšak na rozdíl od posledního, prakticky jen o čtyři měsíce staršího šetření ze září loňského roku, ve kterém ti, kdo tehdy ekonomickou situaci hodnotili pozitivně, nejčastěji předpokládali další zlepšení, a ti, kteří ekonomickou situaci hodnotili jako „ani dobrou, ani špatnou“, si nejvíce mysleli, že se tato situace nezmění, v současnosti ve všech skupinách z hlediska hodnocení současné ekonomické situace nejvyšší podíl tvoří ti, kdo v nejbližší budoucnosti očekávají zhoršení ekonomické situace. Negativní očekávání přitom výrazně narostla ve všech

těchto skupinách. Pokud jde o sociodemografické rozdíly, relativně příznivěji na další vývoj ekonomické situace pohlížejí mladí ve věku 15 až 19 let, dotázaní hodnotící životní úroveň své domácnosti jako dobrou, studenti a učni, lidé, kteří se politicky hlásí k pravici, a přívrženci ODS. Naopak skeptičtějšími v tomto ohledu jsou ti, kdo životní úroveň své domácnosti hodnotí jako špatnou, lidé, kteří sami sebe politicky řadí na levici nebo na levý střed, a stoupenci KSČM.

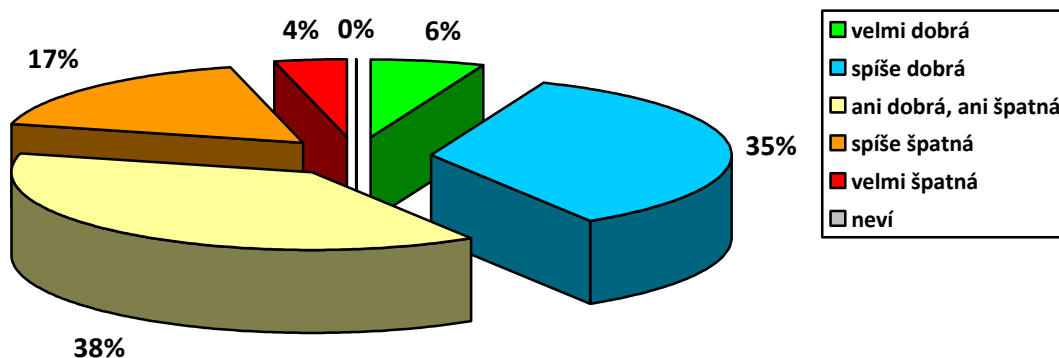
Graf 6: Výhled vývoje ekonomické situace v tomto roce podle hodnocení současné ekonomické situace (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „dobrá ekonomická situace“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná ekonomická situace“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“. Kategorie „zlepší se“ představuje součet podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“, kategorie „zhorší se“ zahrnuje podíly „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Poslední otázka se týkala hodnocení životní úrovně samotných domácností, v nichž respondenti žijí.

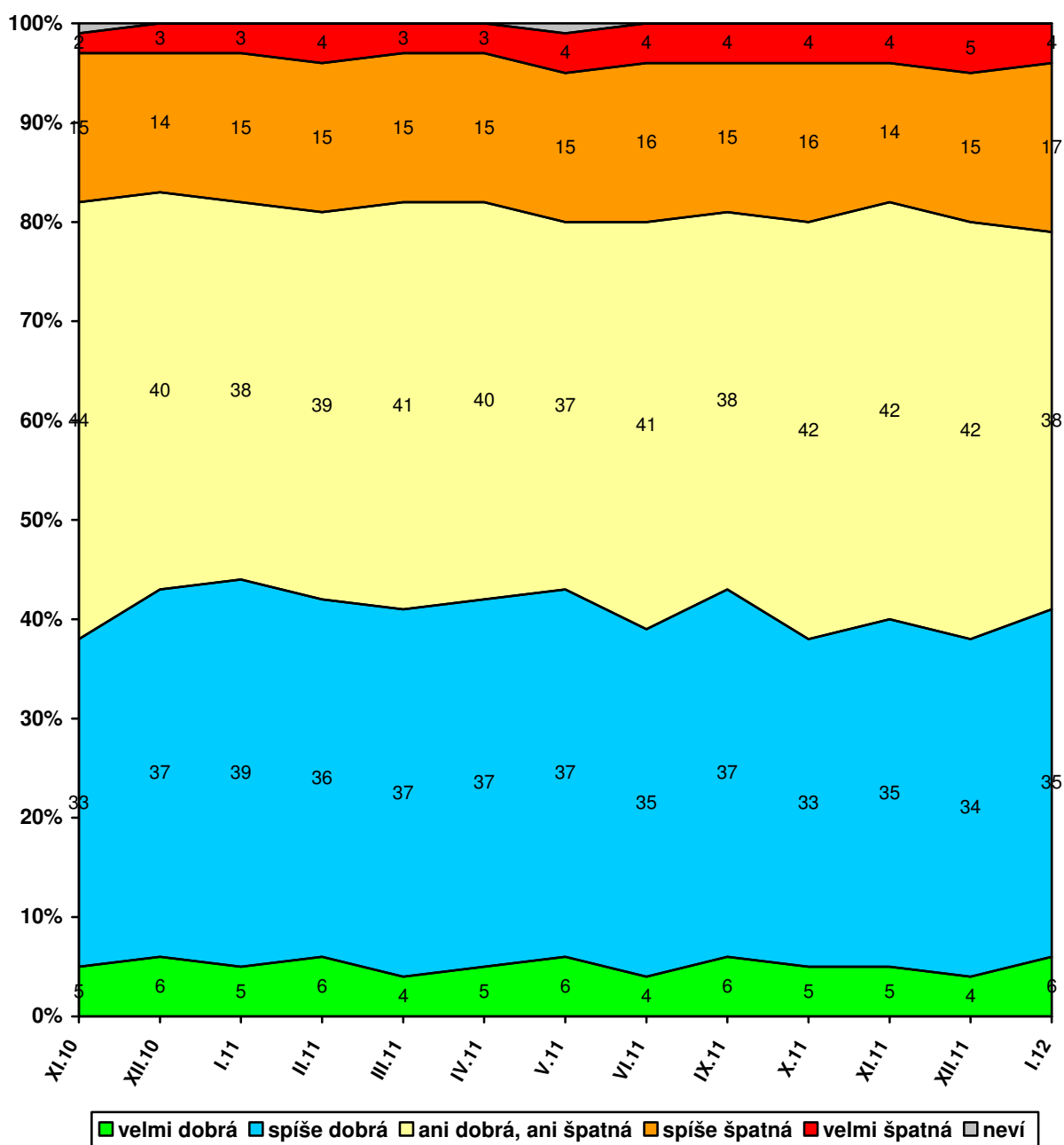
Graf 7: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti³ (%)

³ Znění otázky: „Považujete životní úroveň Vaší domácnosti za velmi dobrou, za spíše dobrou, ani dobrou, ani špatnou, za spíše špatnou, nebo za velmi špatnou?“

Jak ukazují výsledky v grafu 7, asi dvě pětiny (41 %) lidí mají podle vlastního vyjádření dobrou životní úroveň své domácnosti, z toho 6 % ji hodnotí jako „velmi dobrou“ a 35 % jako „spíše dobrou“. Naopak za špatnou považuje životní úroveň své domácnosti o málo více než pětina (21 %) českých občanů, když 17 % ji označilo za „spíše špatnou“ a 4 % za „velmi špatnou“. Necelé dvě pětiny (38 %) pak životní úroveň své domácnosti charakterizují jako „ani dobrou, ani špatnou“.

Graf 8: Subjektivní hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti – časové srovnání (%)

Jak ukazují údaje zachycené v grafu 8, oproti předchozímu výzkumu z prosince 2011 došlo v hodnocení životní úrovně domácností k mírnému poklesu podílu hodnocení „ani dobrá, ani špatná“ o čtyři procentní body. V porovnání s šetřením z ledna 2011 pak lze zaznamenat mírný úbytek těch, kdo životní úroveň své domácnosti hodnotí jako „spíše dobrou“.

Hodnocení životní úrovně se zlepšuje s rostoucím příjmem či stupněm dokončeného vzdělání respondenta a naopak se zhoršuje se zvyšujícím se věkem. Ke spokojenější části obyvatel patří muži, studenti, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, nižší odborní pracovníci, podnikatelé se zaměstnanci, potenciální voliči ODS či TOP 09 a ti, kdo se na pravolevé škále politické orientace hlásí k pravici nebo k pravému středu. Skupiny vnímající svou životní úroveň méně příznivě tvoří především důchodci, nezaměstnaní, lidé pracující v nekvalifikovaných dělnických profesích, stoupenci KSČM, dotázaní, kteří by se neúčastnili případných voleb do Poslanecké sněmovny a kteří se nehlásí k žádné politické straně, a lidé, kteří sami sebe politicky řadí k levici či k levému středu.